

NAŠ

Prava vera bodi vam luč,
materni jezik bodi vam ključ
do zveličanske narodne omike.

A. M. Slomšek.

DOM

GLASILO SLOVENSKE MLADINE

Vsebina:

	Stran
P. Marijofil Holecsek: Duh, ki usužnja duhove . . .	33
A. P.: V domači hiši	37
Savinjka: V naravi	39
Juslin: Pri oknu	39
Ivan Dornik: Šolmašter Aleš.	41
Pod vaško lipo.	43
Dekliški vrtec: Kaj mora dekle vedeti o stano- vanju (S. I. G.)	46
Društveni glasnik.	

LETNIK XIV.

CELJE.

ŠTEV. 3.

JULIJ 1922.

„NAŠ DOM“ izhaja mesečno. Naročnina znaša do konca letošnjega leta 24 K. Posamezna številka stane 4 K. Odgovorni urednik; Marko Krajnc. Upravništvo: Celje, hotel Beli vol. Tiska tiskarna A. Rodè v Celju. Rokopise je treba poslati do 10. vsacega meseca uredništvu „Našega Doma“, Celje, hotel Beli vol.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tonček Šmarski: Radi bi priobčili, pa teh pesmi, kar ste nam jih poslali, še ne moremo. Pošljite nam še! S tem se boste vadili — ko bo kaj zrelega, bomo radi dali natisniti.

Franja Jur: Pošljite več, da bomo mogli izbirati! Ta pesem še ni dobra.

Savinjka: Če bo „Naš prapor“ mogoče kaj popraviti, ga bomo priobčili drugič. Rime niso vse posrečane. Pošljite več!

Za gdčno Pepco Senica, dolgoletno marljivo sotrudnico „Našega doma“ je prejelo uredništvo to — le pisemce:

Stara znanka iz Konjic kliče še nepozabno pisateljico „Našega Doma“ sestrico gospodično Pepico Senica zopet na svidenje v „Našem Domu“! Če je še med živimi in doslej tako molči, naj se sedaj zopet zgleda, pa ji bomo vsi stari znanci in tudi novi prijatelji zaklicalni krepki — Bog živi!

Janko Pod — nik: Pesem je preslaba, pošljite še kaj! Morebiti bo le mogoče, priobčiti kaj v listu.

Rozika C . . : Lepo je, da širite „Naš Dom“ in da agitirate zanj! Saj s tem vršite kulturno delo. Samo pesem ni dobra in je ne moremo priobčiti.

Sotrudnike, kojih spisi še niso bili objavljeni, prosimo potrpljenja. Objavimo prihodnjič! Le pridno pišite!

Slov. kršč. soc. zveza okrožje Maribor

Je prvo polletje tako-le delovalo: Vršili so se dekanijski sestanki v svrhu ustanovitve dekanijskih odborov, in sicer v Hočah 6. marca, v Št. Ilju 8. marca, za dek. Jarenina, v Pluju 13. marca, v Marenbergu 15. marca, v Rušah 22. marca za dek. desni d. br. Predsedniki dekanijskih odborov so: g. Fr. Polak (Hoče), g. župnik Evald Vračko (Jarenina), g. župnik Fr. Gomilšek (Št. Lenart), g. dekan dr. V. Mörtl (Marenberg), g. Al. Harič (Maribor d. dr. br.). g. dekan Jos. Cerjak (Slov. Bistrica), g. dekan Anton Podvinski (Zavrče), g. profesor Mlaker (Pluj). Naloga dek. odborov je posebno priredili v čast 60 letnice škofa Antona Martina Slomška po vseh dekanijah Slomškove tabore. Eden se je že vršil 15. maja pri sv. Janezu nad Marenbergom ob veliki udeležbi ljudstva, posebno mladeničev in mladenk. Razven tega se vrši v okrožju Maribor pet kal. shodov, in sicer v Mariboru 15. avgusta, v Slov. Bistrici (20. avg.), v Dravogradu (27. avg.), v Ljutomeru (8. sept) in v Pluju.

NAŠ DOM

LETNIK XIV., ŠT. 3.   □   CELJE   □   JULIJ 1922.

P. MARIJOFIL HOLEČEK:

DUH, KI USUŽNJA DUHOVE.

Tri mogočne velesile tekmujejo za prvenstvo na svetu: armada, kapitalizem in tisk.

Armade spreminjajo zemljepisne meje; denar si podjarmlja svet, ki ga vodi v novo suženjstvo; tisk pa gazi vsako osebno prepričanje, ko z velikim uspehom vsiljuje posameznikom in celim narodom mnenje enega ali drugega človeka kot edino pravo in merodajno smernico ter načelo ne glede nato, je li to mnenje s stališča npravnosti in poštenosti dobro ali ne!

Ni namen teh vrstic, govoriti o brezmejnem zlu, ki sledi „delu“ armad in kapitalizma. Saj vsi na lastni koži dovolj čutimo njuno ostro in strupeno željo. Pač pa bi rad spregovoril nekoliko o vplivu, ki ga ima tretja velesila, tisk oziroma časopisje na naše mišljenje in življenje in pri tem opozoril tebe, draga mi mladina, na svete dolžnosti, ki jih imaš napram slabemu čtivu.

Časopis, ki ga danes bere že vsak pastir na deželi in vsak vajenec v mestu, širi in dela za gotovo misel ali, kakor pravimo, idejo. Vsaka misel rodi sorodno ji predstavo, ki odgovarja misli; predstava vzbuja čustva; čustva pa tako močno vplivajo na voljo, da se volja pritisku vda in to misel v dejanju izvede ali udejstvi. Ker so pa časopisi dobri in slabi, zato je umevno, da vzbujajo v nas dobra in slaba čustva, in čitatelj časopisa se polagoma navzame tistega dobrega ali slabega mišljenja in duha, kakoršnega širi časopis. Kakor obleka tobakovega dima, tako se človek kar nevede navzame duha časopisa, ki ga redno čita.

Marsikdo izmed nas je ta nevidni proces, ki se pa dovolj vidno javlja v svojih posledicah, že sam doživel.

„Turki“ in „Indijanci“.

Ozrmo se v svoja otroška leta. Trgali smo še hlače v ljudski šoli. Bilo nas je kakih devet sošolcev paglavcev, ki smo se redno vsaki prosti popoldan shajali v tisti jami tam za starim ljubljanskim pokopališčem in, se šli Turke ali pa Indijance“.

Oglejmo si te otroške boje natančneje!

Kadar „smo se šli Turke“, smo si naredili puške iz bezgovih vej, zakrivljene sablje iz lesa in rdeče čake iz papirja. Poveljnik Turkov je dobil tudi še dolge brke. Enkrat smo si „vlili“ iz nekega debela celo kanon, ga zvtali in obili z obroči. Ko smo se tako po turško oborožili, smo se razdelili v dve tolpi, Turke in kristjane, in začel se je boj na življenje in smrt, ki se je nekoč končal s tem, da nam je, na veliko srečo brez večje nesreče, razneslo kanon, ker smo ga preveč zabasali s smodnikom.

Turk je bil vedno poražen, če ga je bilo tudi kot listja in trave. Odkod te naše bojne igre? Mi otroci smo kar požirali tiste male mehko vezane knjige, ki jih je prodajal na Dunajski cesti knjigovez A. Turk. V teh knjigah so nam mladinski pisatelji v živih barvah slikali one vroče boje, ki so jih bili naši krvni balkanski bratje s Turki za domovino in vero. Branje teh knjig nas je tako navduševalo, da smo hoteli vse to sami osebno doživeti.

Tudi „Indijance“ smo se šli včasih. Takrat smo se oborožili z loki in pušicami, napravili smo si kopja in sulice, na hrbet si obesili ščite, tetovirali si lica. Poveljnika pa sta dobila še na glavo nakit v podobi kakega petelinovega peresa. Na dano povelje smo izkopali tomahaok, malo leseno sekirico in pričelē so se sovražnosti, iz katerih je marsikdo odnesel krvavo bučo.

Kdo je dal povod tem našim bojem? Karl Majevi spisi! Tudi te smo hoteli udejslviti v življenju!

Pa kaj bi vam dokazoval z dogodki iz svoje preteklosti? Saj ste bili sami priče, kako časopisje vpliva na mišljenje in čustvovanje otrok. Bilo je med svetovno vojsko. Stal si pred to ali ono ljudsko šolo! Šolarji se po končanem nauku vsujejo na cesto in takoj si imel pred seboj Lahe in Avstrijce, dve gruči, ki sta se borili: Vpliv naših bojnih poročil.

Kdo bi se torej čudil temu, kar beremo o sv. Tereziji. Ko je bila še mlada deklica, je mnogo brala o mučenikih. To junaštvo mučenikov jo je tako prevzelo, da se je brez vednosti starišev vkrcala na ladjo, se prepeljala v Afriko, ker je tudi ona hotela preliči kri za krščansko vero!

A nič manjši ni vpliv časopisja na mišljenje odraslih ljudij! V tem oziru smo vsi otroci!

Kakor dobro časopisje zelo veliko stori za povzdigo nravnosti in čednosti, ker krepi v nas versko in narodno prepričanje, tako nasprotno brezversko in nenravno časopisje polagoma zatre v naših srcih vsak čut za lepo in dobro, za čednost in krepost in nas s tem tira naravnost v najostudnejši materializem, ali po domače rečeno v golo živalsko

mišljenje in uživanje. Dandanašnje npravne in verske razmere so nam najlepši dokaz za to!

Slabo časopisje zaslužni z neko demonično silo svoje bralce tako, da nimajo sploh več svojega lastnega prepričanja in da postanejo živi gramofoni, ki ponavljajo samo to kot edino resnično, kar so brali v svojem „laibžurnalu“. Prav je rekel Jörgenson pisateljem: „Čisti smo, če ste vi čisti; nenravni, če vi tako hočete!“ In kriminalist Alojz Proal je izjavil: „Da je dandanes toliko samomorov vsled nesrečne ljubezni, je krivo ponajveč dražljivo branje. Pri osmem delu vseh samomorilcev v zadnjih osmih letih je to dejstvo sodnijsko dokazano“.

Sejavec razdora.

Kako slabo, da naravnost uničevalno vpliva na mišljenje ljudske mase brezversko in proticerkveno časopisje, nam najlepše dokazuje gorostasni preobrat, ki se je v tem oziru izvršil v slovenskem narodu. Z veseljem se spominjamo tistih zlatih časov, ko je bila naša rojstna vas, ali občina, ali župnija v verskem, družabnem, kulturnem in političnem oziru eno samo srce, ena duša, ko se je cela občina v lepi bratski slogi in ljubezni trudila za časni in večni blagor vseh občanov.

Dandanes so take vzor-občine le še v našem dobrem spominu. V resnici jih sploh ni več! Saj so po veliki večini že najmanjše gorske vasi razdeljene na več taborov, ki drug drugega črti, drug drugemu nasprotuje, drug drugega obrekuje in zasmehuje, drug proti drugemu ruje in hujska. Onega idealnega življenja miru, sreče, vzajemnosti in zadovoljnosti ni več! Kam je pač izginila? Kdo je to povzročil? Pomisli malo in pritrtil mi boš, da se je to zgodilo tako-le: Pred kakimi 20. ali 30. leti se je priklatil v vas kak „napredni“ uradnik v pokoju, ali učitelj, ali orožnik, ali pa kak „verderban študent“. Seboj je prinesel ta ali oni veri nasprotni časopis; posojeval ga je sedaj temu, sedaj drugemu. Časopis je začel romati od hiše do hiše in zastrupljati srca občanov. Kmalu ga je prihajalo v vas več iztisov: enako misleči bratci so se znašli; in pri prvih občinskih volitvah sta bili v občini že dve nasprotni stranki, ki sta druga drugi nagajali, kjerkoli je bilo le mogoče. Mir je za vselej izginil iz občine. Političnim strankam so sledila še strankarska društva, ki so nasprotstva naravnost umetno gojila in razdor ter nesloga med občani sta se od dne do dne večala, gotovo ne v korist občine in občanov.

Vse to posledica enega samega slabega časopisa.

Grobokopi Slovenije.

In kakor v občinah, tako se kaže vpliv slabega časopisja tudi v celi Jugoslaviji, osobito pa v Sloveniji.

Mi vsi vemo, — in žalostno je to priznanje — da je ni države, ne dežele, kjer bi se stranke tako strasno sovražile in napadale, tako brezobzirno gazile najsvetejše pravice oseb in družb. Vemo dalje, da se nikjer na celem svetu na tako grd in surov način ne smeši vera, cerkev in duhovnik kakor v Jugoslaviji, predvsem v Sloveniji! In kdo nosi krivdo, da to nekdam res pošteno in verno ljudstvo trobi danes v rog njegovih največjih sovražnikov, grobokopov njegove sreče in miru? To zaslugo ima slabo slovensko časopisje! Osemnajst zatvornic se odpre; in iz vseh teh zatvornic se skoraj dnevno razliva neprestano strup brezverstva in nemoralnosti v srca Slovencev. Ni čuda, da je mnogo Slovencev dandanes brez vsakega lastnega osebnega prepričanja, da so nekateri, prepojeni z nečuvenim sovraštvom do krščanstva in njegovih načel, postali slepi in gluhi za vse dobro in pošteno!

Le pogledjte n. pr. slovenskega socijaldemokrata! Anton Kristan je dovolj dolgo vlekel delavce za nos in jih za slovo prav pošteno potegnili. A kljub temu vlada med sociji prepričanje, da je Kristan drugi Kristus! Odkod ta trma, ta kurja slepota? „Naprej“ bero!

Vsak slovenski rodoljub je globoko prepričan, da je centralizem za nas Slovence in celo SHS državo skrajno poguben, da je sprejeta ustava vir splošne nezadovoljnosti, vedno naraščajočega nasprotstva med krvnimi ujedinenimi brati. Samo liberalci-demokratje, starini kot mladini, še niso spregledali. Zakaj ne? „Jutro“, „Slov. Narod“ in drugi bratski časopisi jim tišče na očeh črna očala.

Vse se posmehuje „Samostojni kmetijski stranki“, ker pljuva v svojo lastno skledo. Le njeni pristaši ne uvidijo tega, ker verujejo evangeijju „Kmetijskega lista“ bolj ko lastni izkušnji.

Slovenija, preje složna v delu za splošni blagor Slovencev, in složna v odporu proti svojim dednim sovražnikom, Nemcem, Madžarom in Lahom, je danes razkosana na razne stranke, ki drugega ne mislijo, kakor to, kako bi druga drugi škodovale, druga drugo uničile.

Slovenija, prej kotichek blaženega miru, je danes podobna bojnemu polju, kjer se bori sin proti očetu, mati proti hčeri, brat proti bratu, sosed proti sosedu, bojna poljana, ki na njej razsaja najdivjejši bratomorni bojni metež!

In vse to je v veliki meri delo časopisja.

Ni se motil Napoleon, ko je rekel: „Naroda, ki bere Voltairja (Volterja) in Rousseauja (Rusoa), tudi jaz ne morem vladati!“

Še veliko kvarnejše kakor na politično in družabno življenje, pa vpliva slabo časopisje na versko in kulturno mišljenje človeške družbe. Saj brezversko in proticerkveno časopisje navaja ljudstva naravnost v greh, nepoštenost, brezvestnost, v preziranje vsake avtoritete, vsake

oblasti, bodisi že božje ali državne, cerkvene ali družinske. S tem pa odstranja glavne pogoje za srečen obstoj človeške družbe.

Slab tisk pripravlja tla verskemu in političnemu anarhizmu!

Tudi to nam dokazuje „moderna kultura“, do katere se je srečno povzpел človek v dvajsetem stoletju. Ko razmišljam o tej „kulturi“, se nehote spomnim psalmista, ki pravi o poganih: „Veličastvo božje so spremenili v podobo junca, ki žre seno“. (105, 10). Resnično, narobe svet!

V boj in na delo!

Slovenska mladina, če si imela kedaj dolžnost zatirati brezverski in nenravni tisk, imaš to dolžnost dandanes prav posebno! To je dolžnost ki ti jo nalaga krščanska ljubezen do Boga in do bližnjega, a nič manj ne ljubezen do Cerkve in domovine!

Mladina! Kanoni rušijo domove, kapital duši razmah in razvoj, slab tisk pa ropa našemu ljudstvu najdražje, kar ima: vero in čednost, s čednostjo pa značajnost! Hočeš li dobro svojemu rodnemu ljudstvu, potem z vsemi razpoložljivimi močmi na boj proti brezverskemu in nenravnemu časopisju in na delo za dober tisk! Narod, ki ima zdravo dušno hrano, bo ostal zdrav in pošten in ne bo nikdar propadel!

A. P.:

V DOMAČI HIŠI.

Veliki duševni mož Viljem Faber se je nekoč še kot otrok sprl s svoje sestrico. Dokazoval ji je, da je več nego ona. Zmagal in končal je prepir s ponosnimi besedami: „Ko bi bila ti tudi angleška kraljica, bi bil jaz vendar bolj imeniten ko ti, zakaj jaz sem mož, ti pa si ženska.“

Vem, da se ne strinjate popolnoma z mladim Viljemom, posebno dekleta ne; kajti, kar dela človeka imenitnega, velikega, plemenitega, ni spol ali starost ali bogastvo, ampak značajnost.

Ne stan, naslov, zunanje ne priznanje,

Čeprav med svetom to največ velja,

Jeklen značaj, dolžnosti spolnovanje

Najvišja, prava dika je moža.

S. Gregorčič.

Značajnost — visok cilj! Kako ga doseči?

Značaj je treba vzgojiti. Tu je prvi in poglobitveni činitelj domača hiša; kajti „svet se po samih šolah ne poboljša, ako starši doma pravega dna ne položijo,“ pravi škof Slomšek. Domača hiša je kovačnica značaja. Tu se prikažejo prva nagnjenja, tu se razkrivajo prve srčne želje, tu se odpira srce, iz katerih se potem kristalizira značaj.

Nikjer ni za vzgojo značaja že po naravi vse tako ugodno uravnano ko ravno v domači hiši. Stvarnik je vsadil roditeljem v srce lju-

bezen do otrok, ki se ji ne da primerjati nobena druga ljubezen. Otrokom pa je Bog dal v srce posebno ljubezen in spoštovanje do staršev, tisto ljubezen in spoštovanje, ki je prvi pogoj za uspeh v vzgoji. Otroku sta oče in mati prva avtoriteta (veljavnost) na svetu, katero sluša brez-pogojno.

Oče in mati imata enako dolžnost vzgajati, a prva, ki to dolžnost vrši, je mati; ona ima največji vpliv na otroka. Amerikanski državnik Randolph pravi sam o sebi: „Postal bi bil popoln brezbožnež, ako bi me ne bilo nekaj zadrževalo — namreč spomin na oni čas, ko je moja dobra mamica vzela moje roke v svoje, me učila poklekniti, skleniti roke in moliti: „Oče naš, ki si v nebesih.“

Grof de Maistre govori o svoji materi z neizmerno ljubeznijo in spoštljivostjo. Slika jo kot plemenito mater, kot angela, kateremu je Bog podelil telo za nekaj časa. Njej pripisuje vzgojo svojega značaja in vse dobro, kar je imel na sebi.

„Moja mati je bila svetnica“, je večkrat rekel dobro znan misijonar. „Kolikokrat me je vprašala: „Ludvik, ali kaj ljubiš Boga?“

Ko so nekoč vprašali cesarja Napoleona, česa najbolj potrebuje francosko dežela, je odgovoril: „Dobrih mater.“ Kako resnične so te besede, se je pokazalo pri dveh čeških kraljih: Venceslavu in Boleslavu. Prvi je bil svet in pravičen vladar, drugi pa krvoločni trinog. Odkod to? Prvega je vzgojila sveta Ljudmila, drugega pa hudobna Dragomira. Pri svetnikih opazujemo, da so imeli večinoma zelo pobožne ali celo svete matere. Sv. Benedikt in sv. Skolastika sta imela za mater sv. Abundancijo; sv. Janez Zlatoust sveto Antuzo; sv. sestri Bibijana in Demetrija sveto Dafrozo. Sv. Emilija je imela štiri otroke svetnike: Bazilija Velikega, Gregorija Nisenca, Petra iz Sebaste in Makrino. Sv. Gregor in sv. Nona sta imela tri otroke svetnike: Gregorija Nacijančana, Cezarija in Gorgonijo. Sv. Alojzij je imel izvanredno pobožno in plemenito mater Marjo.

Tako je še dandanes. V katerih družinah so navadno dobri otroci? Ali ne v tistih, v katerih so dobri, pobožni starši, zlasti pobožne matere?

Oče dopolnjuje materino delo. On je čuvaj avtoritete v družini. Če se morda materina ljubezen nagiblje k popustljivosti, mora oče vmes poseči in zahtevati red in pokorščino. Četudi ne zapuste bogaboječi starši svojim otrokom bogastva — več je vredna dobra vzgoja, več vredna značajnost, katere podlago so dali otrokom.

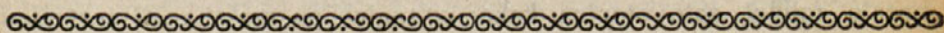
V domači hiši se vsadi mlademu srcu kal bogaboječnosti, temelj značajnosti. Tu sliši zlate nauke in opomine, ki prihajajo očetu in materi od srca; tu vidi starše, kako delajo in se trudijo za njegov blagor; vidi žulje očetove, solze materine; tu vidi starše trpeti vdano v voljo božjo; tu jih vidi povzdigati roke in srce k Bogu v iskreni molitvi. V

svojih starših vidi mladina svete ideale, ki jo mičejo, vlečejo naprej, dvigajo kvišku. O, kako blagodejno vpliva to na nežno srce, kako se značaj vedno bolj čisti in krepi!

Bodimo Bogu iz dna srca hvaležni, če nam je dal dobro, pobožno mamico, pridnega, modrega očeta! Dobri starši so največje bogastvo; dobri starši najboljši učitelji in vzgojitelji. Lepo pravi škof Slomšek: „Otrok prava sreča so bogaboječi starši, pa tudi staršev največja čast so pobožno, lepo izrejeni otroci.“ —

Naj nam bo domači dom vedno častitljiv kot svetišče, kot šola značajnosti!

SAVINJKA:

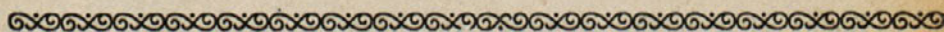
V NARAVI.

Da ne bi te narava časna
motila jaz v sveti poeziji,
kadar ubiraš v rosnem jutru
te svoje strune v rajski melodiji,

Zato naranlo stopam in boječe
v tvoje cvetno blaženo svetišče,
kjer črta ni, ne zlobe, ne zavisti,
ljubezni mlade le je tam ognjišče.

S teboj bi rada! Ali žalovala,
al v jasni svet se s teboj topila!
V tvoje srebročiste strune
bi boli svoje rada jaz izlila.

Kjer hodi ljud stopinje svoje,
Kdo meni tam za dušo se sanjavo?
Samo ti ohranjuješ še domovje
čisto, posvečeno v božjo slavo.

JUSTIN:

PRI OKNU.

Pri oknu skoro nikdar ne slonim. Ne zdi se mi lepo, in tudi ni časa zato. Če tudi nimam včasih preveč stanovskih opravkov, imam vendar vsak dan dovolj dela in skrbi. Ne znam si predstavljati, kako zelo mora biti prazen v svoji notranjosti človek, ki nima skoro nič opravka s samim seboj, razen morda, da se našopiri, in ga je sama radovednost, in se ne bi naveličal, sloneti pri oknu, če treba, sto let.

Redko se mi je pripetilo, da nisem zvečer imel veselja ili spat, ali pa me je kak nenavaden dopodek storil nekako sanjarsko razpoloženega. Takrat sem v tisti noči stopil k oknu in gledal v pokrajino, oblitno z mesečnim svitom. Enkrat so migljale zvezdice nad sneženo poljano, drugič se je razlegal v zgodnjem jutru oster glas nabrušenih kos, tretjič se je slišalo le rahlo šumljanje potočka v cvetoči pokrajini . . .

Samotno je moje življenje. Ko hodim tako po svoji sobici sem in tja, pogledam tako mimogrede in napol nehote skoz okno. In kar za-

gledam ali tudi slišim v takem trenutku, se mi vtisne dostikrat globoko v duši. Malenkosti so to vse, vem. A drage so mi, ker jih obdeluje moja domišljija in jih takorekoč obrobi z zlatom in pretke s svilo, da ostanejo trajno lepe, vsaj za me.

I.

Tako sem stopil k oknu meglenega poletnega jutra. Bilo je še precej zgodaj, in cesta je bila vsa prazna. Ravno v tem trenutku pa se prikaže izza ogla prav navaden sprevod: dve kravi gresta spredaj in neumno zibljeta rogati glavi, sunkoma, kakor da jima glavi nista pri-raščeni, ampak le pripeti. Za njima stopa šestletno dekletce. Vstati je moralo zgodaj, zato stopica kakor v sanjah po mokri cesti s svojimi bosimi nožicami. Na povodcu pelja za seboj konja. Star je že, umerjeno in s povešeno glavo gre za deklico. Dekle žene napajat. Kmalu se mi je v megli utopil ves sprevod.

In sem si mislil: to drobno dekletce s krmižljivimi očmi, v samem kratkem krilcu in srajčici, ki pelja živino na vodo, to dekletce mi je dokazalo več ko Darwin, oziroma njegovi nasledniki in vse njihove učene knjige, v katerih govorijo o tem, da je človek le žival. Rekel sem si: kaj pač je vodilo tole živino, moč ali hitrost? Ne, ampak le razum, le duša, ki prebiva v tem drobnem telescu. Le duša je tako močna, da obvlada živino, jo pelje zdaj k vodi in potem domov nazaj.

II.

Kadar ni premrzlo, je moje okno navadno odprto. Moja soba je majhna in ko sedim pri mizi, slišim neredko, kaj se pogovarjajo ljudje, ki gredo po cesti. Nekateri človek pa tudi ima tak glas, da se skoro prestrašim in nehote pogledam krog sebe, kaj bi se bilo zgodilo.

Takrat sem stanoval prav blizu cerkve. Župnišče in šola sta mi delala soseščino. Med njima je stalo tretje poslopje, lepo in novo. In o tem poslopiju bo govor zdaj:

Bilo je nekaj hrvaške in srbske gospode v tistem kraju na letovišču. Ko sedim nekega popoldne za mizo, zaslišim pod svojim oknom hrvaško govoricico. Nekdo je vzpodbujal tovariša — sopotnika, naj le gre še za njim: „Vidit ćemo nešto, što mi nemamo.“

Takoj na to zagledam starejšega gospoda, za njim pa stopa vojak. Šla sta še kakih dvajset korakov navkreber, in tamkaj na onem novem poslopiju je čital gospod blesteč napis: „Društveni dom.“

Vojak je čital počasi za njim: „Društveni dom.“

Gospod pa mu je rekel z močnim glasom: „Evo vam nešto, što mi nemamo!“

Ali sta vedela brata Srba ali Hrvata, kaj je naši mladini Društveni dom? Ne vem. Toda vesel sem bil tisti dan našega ljudstva.

III.

Hlapec je peljal s konji železno žico, zvito v velike klopčiče. Ob mojem stanovanju je cesta nekoliko padala, zato je šlo precej hitro mimo. Hlapec je ležal na žici in spuščal žalostne glasove. Sam za sebe je bil gotovo prepričan, da poje, nam drugim seveda se je zdelo, da neprijetno tuli. Bil je na vso moč pijan.

Cesta se kmalu zravnava, in voz je začel iti počasneje. Tedaj pa je padel klopčič žice na tla. Hlapec to začuti, se zravnava, skoči z voza in se zaleti preko ceste. Jezno pograbi žico in jo vrže nazaj na voz. Tudi sam hoče zopet gori, a ni šlo, pač pa je bil že drug klopčič žice na tleh. Nisem ravno slišal, a gotovo je grdo preklel; kajti pobral je neubogljivo žico z veliko srditostjo in omahovaje ter jo zalučil na voz. Prišel je mimo drug voz.

Vstrašil sem se že, da bo kakšna nesreča. Kajti hlapec se je zagnal zopet na voz, a je zopet odletel. Konji so pa potegnili in hlapec je kriče omahoval za njimi . . .

Kdo je bil bolj razumen? Žival ali ta človek? Malenkost je bilo vse to, res, a bil sem potr tisti dan. — —

Mladina slovenska! Moli, ohrani si vero! Delaj, združuj se!
In pa živi trezno, varčuj!

IVAN DORNIK:

ŠOLMAŠTER ALEŠ.

TRETJE POGlavJE

pripoveduje o Ančki in o rdečem nageljnu.

(Dalje.)

Aleš je prijel Ančko za roko, jo pogledal v obraz in tiho dejal:

„Ančka, tvoji nageljni so lepi in lepo diše, nikar jih ne meči skozi okno, ker ne veš, kam kateri pade in kje obleži!“

Ančki je planila kri v obraz, oči so se ji orosile. Nič ni odgovorila, le glavo je povescila in je odšla iz sobe — —

Aleš je nagnil kozarec, izpil v dušku, nato se je obrnil po sobi in rekel:

„No, Kotnik, kaj mi gledaš v usta! Ni treba šteti, koliko popijem!“

„Nič vam ne štejem, Aleš,“ je odgovoril Kotnik v zadregi. Z roko si je pogladil razorano, od solnca opaljeno čelo in nato s kazalcem pollačil tobak v pipi, ki mu je ugašala. „Nikoli vam nisem štel, Aleš!“

„Vsi ste mi šteli, vsi in sedaj mi očitata, da sem pijanec, da otrok več ne naučim. Ker ste se prevzeli! Tudi ti, Plahutnik, in ti Blažun! Brati sem vas učil, pisati sem vas učil, kadar je komu zbolela živina, ste prišli: Aleš, pomagaj! Če je zbolel v družini kdo, zopet: Aleš, pomagaj! In pomagaj sem! Ali ni tako?“

„Res je tako, Aleš, Bog naj vam povrne! Ne hudujte se!“ ga je miril Plahutnik.

„K nam prisedite, Aleš!“ ga je poprosil Blažun, „k naši mizi prisedite! Kaj ste nam tako tuji danes?“

Kako bi njihova gorenjska srca drugače mogla povedati, da ga imajo radi? Vsem je bilo hudo in težko, ko so ga gledali tako potrtega in žalostnega, kakršnega še niso videli nikoli.

„Nič ne bom sedel k vam! Prav nič ne! Od sebe ste me vrgli, na tihem, še povedali mi niste nič. Nič ne bom hodil k vaši mizi! Katra,“ je zaklical županji, ki je prišla v sobo, „še enega mi natoči!“

Županja mu je natočila, nato je sedla k njemu. Beli rokavi ošpetla so ji segali do okroglih komolcev; prekrižala je roke na prsih in se je zagledala v šolmaštrov žalostni obraz.

„Kar svoje mize se držiš danes, Aleš,“ je rekla mehko. Tudi ona ni bila nič vesela.

„Kaj bi!“ je odgovoril šolmašter. Izpil je, segel v žep in naštel denarja. „Domov pojdem, dom!“

Prijel se je za mizo, da bi vstal, pa je omahnil.

„Pijan sem, pijan, Katra,“ je govoril, kakor da bi pripovedoval samemu sebi. „Grdo je to, nič ne zameri, Katra!“

Županja mu je pomagala, da je vsial. Nato pa je skočila v sobo Ančka, ga prijele pod pazduho in rekla:

„Z vami pojdem, Aleš!“

Mimo Ateševih ust je šel mil smehljaj.

„Lahko noč!“ je voščil. Samo voščil je, cprl se ni po nobenem —

„Aleš!“ je šepnila zunaj Ančka.

„Vidiš tamle!“ jo je preslišal Aleš in pokazal z roko čez vrt, kjer je v temi stala nova šola. „Vidiš, Ančka, ali ni to čudno; ko so jo zidali, mi je bilo vedno huje pri srcu. Zdelo se mi je, kakor da bi bili polagali kamenje nad mojim grobom.“

Tako čudno in mehko in žalostno je govoril te besede. Ni bila vajena slišati od njega takega govorjenja. Samo pogledal jo je včasih po laseh, prijel jo za brado ter dejal: „Ančka, ti moje dekle!“ Saj je bil vedno kratkih besed, kakor vsi, ki so doma po teh gorah: s povešenimi očmi stoje pred človekem, ki ga imajo radi, še solz jih je sram — —

Šla sta molče po kolovozu; vsenaokrog je dišalo, kakor lipa, kadar ponuja čebelam svoj sladki cvet. Za vasjo so peli fantje, Ančka je nagnila glavo proti tisti strani.

„Aleš,“ je zopet vzdihnila Ančka.

Aleš je obstal. Mesec je šel nad goro in tako je videl Aleš ves njen obraz; bil je bled, še bolj vsled sence, ki so jo metali njeni lepi lasje po čelu dol do oči,

„Kaj, je Ančka?“

„Aleš, jaz ga imam rada!“ je rekla Ančka, potem pa je zajokala. „Saj ne morem zato! Nič ne povejte nikomur!“

Aleš je stopil bliže k njej in dejal:

„Ali ti nisem rekel: nikoli ne veš, kam lahko pade nagelj, ki ga odtrgaš, ker samo srce govori: Vse, kar je naše, moramo varovati, da nam ne pohodijo ljudje, ki so nam tuji, ali, ki so nam postali tuji: nam, našim srcem, našim mišlim, našim goram, našim kmetiškim hišam in navadam, v katerih živimo! To je naše bogastvo, ki ga ne smemo metati ljudem pod noge! Francelj je postaven fant, toda hodil je po drugih krajih in je prinesel s

seboj drugačno srce, drugačne misli. Nesrečna boš zaradi njega, Ančka! Jaz pa te moram varovati! Pojdi domov sedaj, Ančka, da te ne bodo pogrešali — pijan sem nocoj, drugič bova govorila o tej stari: Pojdi domov, Ančka, lahko noč!"

In je šel samotni po poti proti cerkvi. V farovški hišterni je molila Neža. rožni venec, dekle so ji zaspano odgovarjale. Ko je zavil Aleš proti šolmaštriji, se je pod češpljo za župniščem zganila senca. Župnik je stal tam. Aleš je prijel za klobuk.

„No, samo, da si prišel, Aleš! Vidiš, čakal sem te, ker sem se bal za te — no, je že dobro! Lahko noč!"

Lunin sijaj je planil izmed vej čez nju, obsijal njiju sklonjeni postavi, njiju sive lase —

Doma se je Aleš sesedel na stol k mizi, skrnil obraz v roke. Vsa bridkost se mu je stisnila v srcu. Globoko je šel po sapo in glasno vzdihnil, kakor da bi hotel izbruhniti iz sebe vse gorje, ki ga je tiščalo:

„Ančka, ti najlepša roža naših gorâ, otrok moj prezlati!" — —
(Dalje prih.)

POD VAŠKO LIPO.

Le tako naprej! Kako je bil potreben „Naš Dom“, kažejo številni dopisi, ki jih dobiva uredništvo dan za dnem. Najbolj pa nas veseli, da se tudi fantje prav pridno oglašajo. Nič niso več tako boječi kakor pred vojsko. Tako je prav. Čim več fantov bo dopisovalo, tem bolj prijetno bo življenje pod vaško lipo. Vsak se sme oglasiti, kdor ve kaj pametnega in prijetnega povedati. Posebno dobrodošla bodo kratka poročila o delovanju Mladeniških zvez. Taka poročila vplivajo oživljajoče tudi na druge zveze, ki hočejo zaspati. Fantje, le k mizi, pa ne kupice, ampak pero v roke in pišite!

Posnemajmo! V Dalmaciji se mladeniška društva zelo lepo razvijajo. Društva si prizadevajo, da ne rastejo samo po številu, ampak da vzgajajo res vse člane v odločne katoličane. Sadovi se kažejo že vsepovsod. Fantovske sestanke imajo vsako nedeljo dopoldne pred sv. mašo. Fantje se zberejo eno uro pred začetkom službe božje v društveni sobi. Fant-predsednik vodi sestanek in poda kratko poročilo o delovanju članov med tednom. Očitne pregrehe in prestopke očitno pokara. V lepem redu se vrstijo kratki govori, deklamacije, petje, pouk o važnih gospodarskih in sličnih vprašanjih. Po sestanku se podajo skupno na določeno mesto v cerkev k službi božji. Enkrat na mesec imajo skupno sv. obhajilo. Vzorno obnašanje teh omladincev, posebno po javnih prostorih in neustrašno izpovedovanje katoliških načel vpliva zelo ugodno na vso okolico, posebno pa še na nasprotnike, ki vidijo, da se katoliški mladeniči ne razlikujejo od njih samo po dobrih načelih, ampak tudi po poštenem življenju.

Zahrbtni prijatelj. Vsakdo ga dobro pozna. Tudi našim fantom ni neznan, saj ga nekateri zelo ljubijo in častijo. On jim daje vedno novega poguma. Nekateri so tako udani temu hinavskemu prijatelju, da bi zanj žrtvovali tudi svoje življenje. Večkrat pojejo: Za čašo vinca rujnega, pošten kristjan življenje da! Ta zahrbtni prijatelj se imenuje alkohol. Kako čudovito vpliva alkohol na človeka! Vabi ga in se mu sladka: Sprejmi me, zauživaj me pa postaneš močen, vesel, pameten, srečen! Ko se mu pa človek zaupa in se mu uda, tedaj spozna svojo zmoto. Oči se mu odprejo kakor Adamu v raju. Moči mu pešajo, pijanec se trese vsled slabosti na celem telesu in obleži pod mizo ali v kakem jarku, mesto veselja se naseli v srcu obup, jeza, ki ga sili vedno k novemu popivanju, razum otemni, tako da pijači udan človek nikdar ne ve, kaj govori. Vsi se mu smejiijo, se norčujejo iz njega in se ga najrajši izogibljejo. Tako napravi iz srečnega človeka — največjega nesrečneža, ki žalostno konča. Dragi fantje! Varujte se tega hinavca! Kako žalostno je, če se fant postavlja, da ga nese dva ali tri litre. Ne pomisli, da ga taka hvala postavi v zelo slabo luč. Fant, ki se udaja pijači, postane surov, pretepač, se po noči potepa okoli vseh mogočih dvomljivih hiš, je nepokoren svojim starišem, zapravljivec, v sramoto celi hiši. Zato pa poženite tega zahrbtnega prijatelja, ki vam ukrade slednjič vaš najdragocenejši zaklad iz vašega srca, daleč od sebe! Slovenski fant se naj postavlja z izobrazbo in če že hoče s telesno močjo, ne pa z nezmernim popivanjem. Da je marsikatero mladeniško društvo propadlo, je tudi krivo — pijančevanje. Že pri ali pa vsaj po ustanovnem občnem zboru so začeli zalivati mlado društvo, da bi se bolje razvijalo. Pa kakor se posuši rastlina, ki jo zalivaš z vinom, ravno tako propada tudi vsako društvo, v katerem igra alkohol važno ulogo. Ko ni več pijače, se ohladi navdušenje pri fantih, društvo začne hirati in — propada. Zato se glasi naša odločna zahteva: vun z opojnimi pijačami iz naših mladeniških društev!

Na delo! Na delo, dragi bratje, za izobrazbo naroda in njegove mladine! Vzgajajmo značaje, delajmo, da bo mladina versko in narodno zavedna, da se ne bo sramovala kazati svojega verskega prepričanja v javnosti. Pripravljena mora biti za svoja načela trpeti, bodisi zasramovanje ali preziranje. V srcu mladine naj gori ljubezen do vere in naroda! Združimo se krog našega glasila „Naš Dom“, ki naj postane središče in voditelj vsega našega dela! Zato ga naj vsak mladenič naroči! Ali ni bolje naročiti si tak lep katoliški list ter ga ob prostem času prebirati, kot pa ob nedeljah popivati po krčmah? Kaj so posledice takega popivanja? Bolečine v glavi in želodcu, prazen žep in večkrat tudi trganje po hrbtu. Dopisujmo pridno v „Naš Dom“, da se spoznamo, ker več glav več ve! Delajmo pa tudi za izobrazbo doma s

tem, da nevedne poučimo. Dajmo drugim lep vzgled! Brezvestnim zabavljalcem pa se odločno po robu postavimo ter jim z mirno, a krepko besedo dokažimo neumnost njihovega zabavljanja. Ne smemo vedno molčati, ali pa celo pritrjevati iz strahu! Zavedajmo se svoje velike naloge, ter branimo sveta načela povesod, doma in v javnosti! Pri tej priliki se spominjam mične dogodbe, ki se je nekdanj prigodila in ki sem jo nekdanj bral v neki stari knjigi. Friderik II. pruski kralj povabi nekoč več odličnih mož na večerjo. Med povabljenimi je bil tudi nek svobodomiselnih profesor, ki je veliko govoril in zabavljajl čez vero. Med drugim je tudi izjavil, da proda svoj prostor v nebesih za cekin. Tedaj je vstal star častnik, položil cekin na mizo rekoč: „Gospod, jaz takoj kupim vaš prostor, a vi mi morate poprej dokazati, da imate sploh prostor v nebesih“. Zbadljivec je takoj osramočen umolknil, kralj pa je pohvalil vrlega branitelja vere. Tako delajmo tudi mi, zvesti svojim načelom! Ne dajmo se od nasprotnikov premoliti. Tudi pri nas imamo hude nasprotnike, a se jih ne bojimo. Sedem pogumnih fantov nas je stopilo skupaj in smo ustanovili „Orla“. Neustrašeno smo vkljub grožnjam in psovkam nastopili ob cerkvenih slavnostih in drugih prilikah. Naši nasprotniki gledajo z onemoglo jezo, kako se širi pri nas krščanska misel. Lani nas je pri procesiji na Veliko soboto nastopilo sedem Orlov, letos že 16. Med fanti raste pogum, neustrašeno zagovarjajo svoja načela. Pogum velja, kdor ga ima! Pozdravljam vas, katoliška mladina, širom lepe slovenske domovine, ter vam ključem z lepega Polenšaka krepki: Bog živi!

Brat Osebek Oswald.

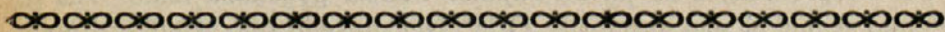
Koliko fantov, ki gredo k naborom, ne zna ne brati ne pisati? Človek, ki ne zna ne brati ne pisati, se imenuje analfabet. Najmanj fantov analfabetov je v onih državah, ki dobro skrbijo za šolski pouk. V tem oziru stoji na prvem mestu Nemčija, v kateri pride šele na vsakih 1000 vojaških novincev 5 analfabetov. V Danski in Švici sta izmed 1000 nabornikov samo 2 analfabeta, v Vel. Britaniji pa že izmed 100 novincev 1 analfabet (ali 1%), Francija ima 4% (na vsakih 100 fantov pridejo štiri analfabeti), Italija pa celo 32% analfabetov. Še več analfabetov je v naši državi in drugod na Balkanu. V Jugoslaviji je bilo pred kratkem 49% analfabetov, dočim jih je imela sama Srbija 62%. Na zadnjem mestu je Rumunija, ki ima $\frac{3}{4}$ vseh fantov analfabetov (75%).

Vojaki bodite junaki! Dobili smo pismo od slovenskega vojaka, ki služi nekje v Srbiji. Njegovo poročilo ni nič kaj veselo. Piše namreč: „Neverjetno je, kako hitro so se nekateri vojaški novinci pokvarili. Preklinjajo na najgrši način Boga, ki je baje vsega kriv: njihovega službovanja, njihovega trpljenja, njihovih kazni. Udajajo se nečistosti in si nakopljejo kmalu različne bolezni. Ko bodo prišli ti vojaki nazaj domov, bodo prava kuga za domači kraj.“ Slovenski vojaki! Ali je to

mogoče? Ali ste se res tako hitro izneverili obljubam, ki ste jih ob slovesu storili svojim starišem, svojim dušnim pastirjem, svojim društvenim prijateljem? Vojaki, kje je vaš ponos, kje je vaše junaštvo! Slovenski vojak je slovel po svojem pogumu, po svoji odločnosti, po svoji hrabrosti. In vi podležete takoj prvemu napadu vaših najnevarnejših sovražnikov: nečistosti, pijančevanju, surovosti? Ali ne pomislite nič na bodočnost — na posledice? Kako si bodete upali stopiti pred vaše stariše, ki so v strahu za vašo nedolžnost, ako bo onečaščena vaša duša in vaše telo! Ljubi vojaki, ne postanite v tujini divjaki — ampak bodite junaki!

Iveri. Nič ne škoduje tudi že izkušenemu človeku bolj ko slaba družba. — Najboljši človek je vedno le človek in slaboten. — Najbolj priprost kmečki fant je lahko najmodrejšemu v vzgled; najvišji je lahko najmanjšemu v pohujšanje. — Najbogatejši pogosto ne more pomagati samemu sebi; najmočnejši pogosto ne more zmagati sam sebe.

S. J. G.:

DEKLIŠKI VRTEC.

Kaj mora dekle vedeti o stanovanju.

Iz uredbe stanovanja sklepamo navadno na značaj in vrednost gospodinje. Dobra gospodinja skrbi, da napravi svojcem dom kolkor mogoče prijeten in vabljev, kjer najdejo blagodejen počitek po dnevnem trudu in si pridobe zopet svežih moči za novo delo. Stanovanje mora tudi odgovarjati zahtevam higijene (zdravstva). Biti mora snažno, svetlo in zračno ter suho.

Na snago

se žal po naših kmetskih domovih premalo gleda. Ako zaloti gospodinja nepričakovan obisk v nepospravljenem stanovanju, se izgovarja običajno s pomanjkanjem časa. In vendar je izgovor v večini slučajev ničev. Četrť ure zjutraj prej iz postelje in v hiši bi bil red. Čas, ki ga je potratila s klepetanjem pri sosedih, bi zadostoval za pospravljanje vseh hišnih prostorov in še preostalo bi ga. Mnogokrat je kriva nereda v hiši tudi slaba razdelitev časa in počasnost pri delu. Gospodinja, ki ima za vsako opravilo predviden določen čas v dnevu, bo šlo delo mnogo hitreje od rok, kakor oni, ki dela tja v en dan brez načrta. Že kot deklica v domači hiši naj se navadi upoštevati rek: „Času se da dodati nekaj spredaj, zadaj pa nič“, da bo pri vsakem delu urna in marljiva.

Snaga in red sta neločljivi posestrimi. Gospodinja, ki navaja domačine z vzgledom in besedo, da spravijo po dovršenem delu vsako stvar na določen prostor, prištedi mnogo na hišnem imetju, ker ostanejo

stvari dalje časa porabne, prepreči pa tudi marsikatero pikro besedo, prepir in prerekanje, ki nastane vsled iskanja, če reči niso na svojem mestu. Družinske člane je tudi privajati, da nekoliko pazijo in ne pri-
našajo v sobo smeti in blata. Temu namenu služijo tudi predpražniki v
veži in pred sobo, kjer si obrišejo prah in blato raz čevljev. Take pred-
pražnike si naredi gospodinja v zimskem času iz slame obtrgane koruze.
Slama se spleta v kito z odtrganim delom navzgor. Ko je kita dovolj
dolga, se sešije z močno nitjo v predpražnik poljubne oblike. Tudi po-
nošena obleka naj ne leži po kotih. Ko pridejo deževni dnevi, se lepo
razpara, kar je še močnega, porabi za otroške oblekce ali da v barvo,
manjši kosí se spravijo za krpe, drugo pa za različne cunje, ki se po-
trebujejo za umivanje oken in brisanje prahu. Nobena stvar, če je še
količkaj vredna, naj se ne vrže v stran, ampak lepo spravi do uporabe.

Stanovanje mora biti tudi

zračno in svetlo.

Kamor imata pristop solnce in zrak v obilni meri, tam je zdravnik redek
gost. Neki pregovor pravi, da je v mestu tako slab zrak, ker ljudje
preveč pridno odpirajo okna; na deželi nasprotno, drže slab zrak v
sobah, vsled česar je pa zunaj tem boljši. Istina pa je, da se pri nas
še veliko premalo vpoštevata pomen svežega zraka za človeško zdravje.
Zlasti v zimskem času se dobe hiše, kjer po cele mesece ne odpro
okna in sicer iz bojazni, da se bo shladila soba in porabilo preveč
kuriva. In vendar se suh zrak v prezračeni sobi veliko hitreje
ogreje kakor zrak, prenasičen vlage vsled dihanja in izhla-
pevanja. Ta zračna vlaga se naseda tudi na stene in polni luknjice
gradiva, vsled česar je onemogočena izmenjava sobnega in zunanjega
zraka. Neizračeno stanovanje je toraj vedno tudi vlažno, nezdravo sta-
novanje, kjer se rade oglašajo razne bolezni.

Včasí ima pa

vlačnost stanovanja

drugje svoj vzrok. Krivi so pogosto naši predniki, ki niso skrbeli za pri-
kladno lego, ne pazili na primerno gradivo. Dobro je, da govorimo
tudi o tem par besedi. Najboljša je prosta lega na vzvišenem prostoru
s suhim temeljem. Če je zemlja na stavbišču mokra, prehaja talna mo-
krota po zidovju navzgor v stanovanje. Najboljša za stavbišče so pe-
ščena tla. Če je zemlja mokra in glinasta ali sploh ni trdna, je treba
temelj utrditi. Temeljne jame se v ta namen napolnijo s peskom ali
betonom. Na mokrem stavbišču, kjer se nahaja talna voda, je napraviti
drenažo ali vložiti takozvane osamljive plasti, ki branijo vlagi do po-
slopja. Gradivo za zdravo stanovanje mora biti suho in luknjičavo. V
mokrem zidovju so luknjice namesto z zrakom napolnjene z vodo in ta
zabranjuje naravno zračenje. Taka stanovanja so tudi mrzla, ker od-

vzame iz sten izhlapevajoča voda sobnema zraku toploto. V takem stanovanju se kaj rada naseli hišna ali lesna goba, ki jo je le z velikimi težkočami moči spravili iz hiše. Posebno rada se pojavlja v pritličju poslopij, ki stoje na vlažnih tleh, zlasti, če ni spodaj obokanih prostorov ali če niso tla vsaj 0,5 m nasuta s suhim gramozom. Ako imamo v stanovanju gobo, je treba ves les, tudi malo okuženega odstraniti, odbiti omet in ga nadomestiti s cementom. Temelj se mora skrbno presušiti in razkužiti s klorovim apnom. Najuspešneje uničuje gobo suša, preprih in hlad.

Veliko pažnjo je treba posvečati tudi

tlom.

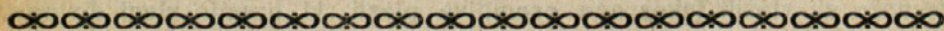
Navadno so napravljena iz lesenih desk, ki so pritrjene na tramove. Deske morajo biti iz dobro presušenega lesa in se tesno stikati, sicer pride pri snaženju umazana voda v nasipni opaž, s katerim so napolnjeni prekati med posameznimi tramovi in povzročajo gnitje organskih snovi. Tvorijo se vzrejevališča raznim zdravju škodljivim bakterijam. So hiše, kjer gotove bolezni vsako leto redno nastopajo. V pre mnogih slučajih so kriva tla, zlasti, če je nasipni opaž iz žaganja ali šote. V takem primeru je prav, če se ta opaž nadomesti s suhim peskom, deske pa dobro zbijejo in male raze zamažejo s kitom ali žaganjem, zakuhanim v razredčenem mizarskem lepu. Tla držimo lažje snažna, če jih impregniramo z vročim lanenim oljem ali jih pobarvamo.

Pri razvrstitvi notranjih prostorov

je upoštevati strani neba. Sobe in spalnice naj leže južno, jugozapadno ali zapadno, kuhinja, jedilna shramba in kleti pa severno ali severovzhodno. Kjer primanjkuje prostora in so stanovalci prisiljeni združiti spalnico, stanovalno sobo in morda celo kuhinjo v eno, je gledati, da se s temeljitim snaženjem odstrani prah in nesnaga, ki lahko povzroči in pospeši razvoj boleznim.

Predvsem je skrbeti za čist zrak. Za zračenje skrbe okna, nekoliko tudi stene in raze pri oknih in vratih. Tudi zakurjena peč premenjava zračni tok.

Potrebno svetlobo v stanovanju dobimo s pomočjo oken, ki naj bodo dovolj visoka. Čim višja so, tem bolje razsvetljuje solnce notranje prostore.

Dobra je hči, če se o njej malo govori.

Hčerke in ptičke je treba dobro varovati.

DRUŠTVENI GLASNIK.

Dekliški tabor na Svetini pri Celju. Na binkoštni pondeljek so imela dekleta laške in celjske dekanije, organizirane v Marijini družbi, Orlici in Dekliški zvezi, krasno uspeli tabor na Svetini pri Celju. V procesiji došle mladenke je pred lepo okrašenim slavolokom pozdravila domačinka Neža Sevšek. V cerkvi je celjski gospod vikar Jurak v poljudni in krepki besedi pokazal mladini pravo pot do značajnosti. Po službi božji je tajnik Krajnc pred cerkvijo pozdravil zborovalke in zborovalce — nad 1000 ljudi, ter na to v svojem govoru opozarjal na duha skupnosti, s katerim moramo zopet prešiniti družbo, ako hočemo, da bo srečna. Anica Miheličič, Orlica iz Celja je govorila o dekliških organizacijah, posebej o Orlici; Marija Ratej s Svetine: O zgodovini svetinske cerkve. Marija Kač iz Teharj: Človeško družbo moramo zopet prešiniti s krščanskimi načeli! Anica Medved iz Celja: Dekliška zveza; Cecilija Laznička iz Laškega: O ženski bojevitosti in samopremagovanju; Neža Aškerc od Št. Lenarta nad Laškim: O dekliški poštenosti in časti; Cecilija Fidler od Št. Jurja ob juž. žel: O srčnosti in značajnosti; Tončka Ropotar, Orlica iz Celja: O značajnosti in odločnosti; Roza Krašovec od Št. Lenarta nad Laškim: O nevarnostih, ki pretijo dekletom; Marija Hrenko, predsednica Poselske zveze v Celju: Časopisje; Pavla Kantara iz Laškega: K desetletnici laške Marijine družbe. — Dekliškega tabora so se udeležili tudi westfalski Slovenci, ki so se ravno tiste dni mudili v domovini. V imenu westfalskih Slovencev je pozdravil zborovalke duhovni voditelj westfalskih Slov. g. Tensundern, in svetinski rojak Vincenc Tuhtar, predsednik združenih katoliških društev Slovencev v Nemčiji. Koncem zborovanja je domači gospod župnik Gašparič pozval zbrane mladenke, naj misli, ki so jih slišale na

taboru, ponesejo vsaka v svojo župnijo in jih tam tudi uresničijo: V vsaki župniji laške in celjske dekanije morajo biti dekleta organizirane v Dekliški zvezi ali pa Orlici!

Dekliški tabor na Gori pri Št. Petru niže Maribora. Dan 29. maj bo ostal dekletom Marijinih družb in Dekliških zvez jareninske, Št. Lenarčke in obeh mariborskih dekanij v neizbrisnem spominu. Moramo ga popisati tudi tebi, preljubi „Naš Dom“! Saj si list naše zavedne katol. mladine, katere si ne morem misliti drugače kot tudi Marijino. 29. maja smo torej Marijine družbe in Dekliške zveze omenjenih dekanij na poziv vlč. g. župnika E. Vračka pohitele na prijazno Goro pri Št. Petru. V cerkvi so nas vlč. g. župnik Vračko bodrili z besedami: „Bodite izbrana četa, pionirji, bodite kvas, bodite sol zemlje!“ Med sv. mašo, ki so jo darovali preč. g. stolni župnik in dekan Fr. Moravec, smo imele skupno obhajilo. Po službi božji se je vršil dekliški tabor. Za predsednico je bila izvoljena Anica Kren iz Št. Ilja, za podpreds. Mar. Pavalec od Št. Petra, za zapisnikarico Am. Pavalec iz Jarenine. Govorile so: Anica Kren iz Št. Ilja, Marija Pavalec od Št. Petra, Am. Pavalec iz Jarenine, Mar. Murko od Sv. Magdalene, Lizika Rotman od Sv. Jakoba, Nežka Glonar od Sv. Barbare, I. Germ od Št. Ilja, Julka Kren iz obmejne Svečine. Predmet govorom je bilo apostolsko delovanje deklet, ki se kaže predvsem v lepem vzgledu, delih krščanskega usmiljenja in širjenju dobrega časopisja. Preč. g. stolni župnik in dekan Fr. Moravec so nas opozorili na tri reči: nedolžnost, živo krščanstvo v hiši in družini, tabernakelj. K sklepu so nam Št. Peterski g. župnik M. Štrakl dali za slovo to-le lepo misel: Marija vas je danes z radostjo gledala zbrane krog sebe; z veseljem bo gledala tudi za vami, če

boste tako živele kakor ste danes sklenile!

Celje. Dovoli dragi „Naš Dom“, da tudi naša „Dekl. zv.“ naznani svojim bližnjim in daljnjim sosedam, da živi, da tudi dela po svoji možnosti pod vodstvom č. g. Lukmana. Leta 1921.-19. junija je bila ustanovljena, pa tudi z največjim navdušenjem sprejeta od naših vrlih deklet. Rade bi imele mesečne sestanke, toda žal, da nam tako zelo primanjkuje prostora. Celje je velika župnija, v kateri je tudi veliko katoliških organizacij. Zato se komaj vrstimo z našimi prireditvami, ker imamo samo eden brezplačni prireditveni lokal na razpolago. Pri naših sestankih je vedno živahno in veselo, imamo namreč razven poučnih govorov, deklamacij in petja vedno kako humoristično predstavo. Naša. D. Z. šteje danes krog 150 članic, njih število še vedno narašča. Takšno je torej življenje naše Dekl. zv., ki vedno želi v napredu druge posnemati. Zato le pridno poročajte, vrle tajnice, kako je Dek. zv. pri vas urejena! Tem potom bomo postale vse enih misli, enega duha, sve za eno, ena za vse! Tajnica.

Sv. Križ pri Mariboru. Prav lep je bil naš dekliski sestanek dne 7. maja. Navzočih 50 deklet je z zanimanjem poslušalo svoje tovaršice — govorile so: Angela Večernik o vplivu petja na zdravje, Mlinarjeva Urška o čistosti, Micka Tepeh o odločnosti, Šaner Barba o lepoti in minljivosti najniškega cvetja. Med temi govori so nastopile z deklamacijami: Cilka Tepeh, Micka Remšak in Marija Čepe. Da je bil ves sestanek še živahnejši, so vse deklice zapele ob začelku, med nastopi in h koncu lepe narodne in Marijine pesmice. Se svita pri nas — kmalu pride dan! Še lepše pa je bilo na praznik Vnebohoda ali na Križevo. Ta dan so nastopile naše mladenke pred javnostjo z igro: „Nežka z Bleda“. Ako omenimo, da so marsikateremu gle-

dalcu stopile solze v oči, ko so videli žalostno usodo uboge Marjete, Lojzke in Nežke, lahko trdimo, da je bil nastop igralk zadovoljiv. Le vztrajno naprej, mladina, na poti izobrazbe! —

Sv. Peter pod sv. Gorami. Pozdravljeni naročniki in čitatelji „Našega Doma“! Pri nas smo si pred poldrugim letom ustanovili „Kat. slov. prosvetno društvo“, ki živahno deluje! Imeli smo že več predavanj, priredili več dramatičnih predstav. Tudi knjižnica ki šteje okrog 150 knjig, izvrstno deluje! Tu imamo priliko spoznavati, kdo je pravi prijatelj kmelske mladine. — Naše delovanje je težko, a poučno in koristno za nas! Vsak naš uspeh je sad trudapolnega sodeiovanja vseh članov. Zadedli smo na mnogo zapreke, pa železna volja in jeklena vztrajnost premagata vse ovire! — — — Čitatelji „Našega Doma!“ ne bojte se ne dela ne truda, dokler ne poslame vsako društvo resničen dom vse mladine, hrepeneče po omiki, „Naš Dom“ pa glasilo vsakega fanta in vsake slovenske mladenke! Bog živi! Tajnik.

Leskovec pri Ptuj. Prizrčno pozdravljen, dragi „Naš Dom“, tudi v pozabljenih Halozah! Tudi me haloška dekleta smo te pogrešale, in te kot našega prijatelja najiskrenejše pozdravljamo. Sicer imamo časnikov na izbiro, ali ti nas najbolj umeješ in tebi brez skrbi zaupamo svoje ve-sele in žalostne dogodke. Morda misliš, da spimo zimsko spanje. O ne! Tudi mé se gibljemo in delujemo v društvenem življenju. Lansko leto smo priredili dve moški igri: „Kmet—Herod“ in „Dva prepirljiva soseda“, ter eno žensko „Lurška pastarica“, katero smo igrale v občno zadovoljnost gledalcev. Letos jo hočemo ponoviti. Imamo vsaki mesec shod Dekl. zveze, kateri je ob Novem letu bil izvoljen nov odbor. Tudi za tebe hočemo pridobiti še več naročnikov. Za sedaj pa: Z Bogom! tajnica Marica.